

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

| Código | Centro | Concello | Ano académico |
|----------|------------------------|----------|---------------|
| 27012036 | IES Gregorio Fernández | Sarria | 2023/2024 |

Área/materia/ámbito

| Ensinanza | Nome da área/materia/ámbito | Curso | Sesións semanais | Sesións anuais |
|----------------------------------|-----------------------------|--------|------------------|----------------|
| Educación secundaria obrigatoria | Música | 2º ESO | 2 | 70 |

Réxime

Réxime xeral-ordinario

| Contido | Páxina |
|---|---------------|
| 1. Introducción | 3 |
| 2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias | 4 |
| 3.1. Relación de unidades didácticas | 4 |
| 3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas | 5 |
| 4.1. Concrecións metodolóxicas | 15 |
| 4.2. Materiais e recursos didácticos | 15 |
| 5.1. Procedemento para a avaliación inicial | 15 |
| 5.2. Criterios de cualificación e recuperación | 15 |
| 5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes | 17 |
| 6. Medidas de atención á diversidade | 17 |
| 7.1. Concreción dos elementos transversais | 17 |
| 7.2. Actividades complementarias | 18 |
| 8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro | 19 |
| 8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora | 20 |
| 9. Outros apartados | 20 |

1. Introducción

A música, como ben cultural, como linguaxe universal e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento de gran valor na vida das persoas. A súa repercusión supera a propia individualidade artística cara a outros campos do coñecemento, pois xa desde a antigüidade se establecen vínculos con outras manifestacións escénicas, como a danza ou o teatro. Na actualidade, estamos en contacto permanente con ela. Ademais, favorece o desenvolvemento integral do ser humano, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

O desenvolvemento tecnolóxico e a globalización permiten a escoita simultánea de toda a produción musical mundial e abriu novas canles para a interpretación e a creación musical, tanto de músicos profesionais como de calquera persoa interesada en facer música.

Ademais, a música contribúe activamente no desenvolvemento cognitivo, emocional e psicomotor do alumnado, así como no fomento de valores como o esforzo, a constancia, perseveranza, disciplina, toma de decisións, autonomía, compromiso e espírito emprendedor entre outros; valores que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa, ademais de mellorar a atención, a xestión das emocións e a autoestima, así como a capacidade de comunicación e traballo en grupo adoitando diferentes roles dentro deste.

A materia de Música na educación secundaria obrigatoria fundaméntase e constrúese desde a área de Música e Danza na educación primaria. Agora desenvolveranse as capacidades e as competencias adquiridas nos cursos anteriores e afianzaranse os contidos aprendidos previamente polo alumnado.

Nesta programación para 2º curso de ESO concréntanse uns obxectivos, contidos e criterios de avaliación articulados en tres bloques que integran os coñecementos, destrezas e actitudes que se pretenden alcanzar sempre desde a súa interiorización a través da práctica, para pasar despois a teorización.

Os obxectivos propostos para toda a ESO pretenden desenvolver a identidade e a recepción cultural, contribuír a autoexpresión a través da creación e da interpretación, centrarse na produción artística e estudar, entender e coñecer o patrimonio musical e “dancístico” da Comunidade Autónoma de Galicia, sempre traballados desde unha aprendizaxe baseada na práctica que lle permita ao alumnado experimentar a música e máis a danza.

Os criterios de avaliación son ferramentas para medir o nivel de adquisición das competencias segundo os seus compoñentes cognitivos, procedimentais e actitudinais.

Os contidos articúlanse en tres bloques:

- “Escoita e percepción”, contidos indispensables para desenvolver o concepto de identidade cultural, a través da exposición a diferentes propostas audiovisuais que permitan o achegamento do patrimonio musical e “dancístico” como fonte de inspiración e coñecemento das posibilidades da arte e como medio de expresión de sentimentos e emocións.

- «Interpretación, improvisación e creación escénica», co que se pretende a aprendizaxe de conceptos clave da linguaxe musical desde o entendemento da aula como un espazo dinámico no que o alumnado se sinta cómodo expresando as súas ideas, tanto a través da utilización meditada do seu corpo e dos instrumentos musicais, como do uso libre de distintas linguaxes. Aprender a música a través da experiencia de ser músico, baseándonos no traballo por proxectos grupais.

- «Contextos e culturas», aproximación aos diferentes xéneros e estilos musicais máis representativos do patrimonio musical. Con isto propónse un achegamento de maneira global e ordenada ás diferentes manifestacións musicais producidas ao longo da historia, tanto por mulleres como por homes, e que ofrezca unha visión da importancia da arte como medio de expresión.

Neste 2º curso de ESO, a materia centrarase no traballo, coñecemento e dominio dos principais elementos da linguaxe musical para entender e executar partituras básicas. Respecto á escoita, procurarase o recoñecemento e a creación de formas musicais e texturas básicas. Ademais, a materia focalizarase en asentir os principios técnicos da interpretación instrumental e vocal, e comprender e respectar as normas básicas da actuación en público e asistencia a espectáculos musicais e “dancísticos”.

Moitos dos contidos presentes nesta unidade son de carácter transversal. A música é unha materia onde os contidos son acumulativos, polo que a “sintaxe musical” vaise construíndo ao longo do curso a medida que se amplían os contidos.

Cómpre sinalar que o principal obxectivo desta programación consiste na creación dun público, que aprecie desde unha perspectiva crítica y estética a arte como fonte de pracer, inspiración, diversión e tamén recolleto. En definitiva, o alumnado debe experimentar cos elementos musicais para poder mergullarse na experiencia estética desta arte.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

| Obxectivos | CCL | CP | STEM | CD | CPSAA | CC | CE | CCEC |
|--|-----|-----|------|-----|-------|----|-----|-------|
| OBX1 - Analizar obras de diferentes épocas e culturas identificando as súas principais características estilísticas e establecendo relacións co seu contexto, para valorar o patrimonio musical e dancístico como fonte de gozo e de enriquecemento persoal. | 2-3 | 3 | | 1-2 | 3 | 1 | | 1-2 |
| OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes técnicas musicais e dancísticas, a través de actividades de improvisación, para incorporalas ao repertorio persoal de recursos e desenvolver un criterio de selección das técnicas máis adecuadas á intención expresiva. | 1 | | | 2 | 1-3 | 1 | 3 | 3 |
| OBX3 - Interpretar pezas musicais e dancísticas xestionando adecuadamente as emocións e empregando diversas estratexias e técnicas vocais, corporais ou instrumentais, para ampliar as posibilidades de expresión persoal. | 1 | | | 2 | 1-3 | 1 | 1 | 3 |
| OBX4 - Crear propostas artístico-musicais, de xeito individual ou grupal, empregando a voz, o corpo, instrumentos musicais e ferramentas tecnolóxicas para potenciar a creatividade e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional. | 1 | | 3 | 2 | 3 | 1 | 1-3 | 3-4 |
| OBX5 - Coñecer, valorar e respectar o patrimonio artístico e musical de Galicia e da contorna, a través das achegas relevantes na cultura e na sociedade galegas, para apreciar a importancia do noso acervo dentro dos procesos de globalización. | 1-2 | 2-3 | | 1 | 1-3 | 1 | 3 | 1-2-3 |

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

| UD | Título | Descrición | % Peso materia | Nº sesións | 1º trim. | 2º trim. | 3º trim. |
|----|-------------------------|--|----------------|------------|----------|----------|----------|
| 1 | O son: calidades do son | Esta unidade establece os alicerces do que se desenvolverá ao longo do curso. A partir da definición de son e o ruído, desde a perspectiva da Física e da Psicoloxía, navegarase polas diferentes calidades que caracterizan aos sons. | 15 | 10 | X | | |

| UD | Título | Descrición | % Peso materia | Nº sesións | 1º trim. | 2º trim. | 3º trim. |
|----|---|---|----------------|------------|----------|----------|----------|
| 2 | Calidades do son: a altura | Esta unidade amosa como se representa graficamente a altura nunha partitura. Farase fincapé en que o alumnado asimile os seguintes conceptos : notas musicais, o ton e semitóns, escalas, e alteracións (sostido, bemol e becadro). | 15 | 10 | X | | |
| 3 | Calidades do son: a duración | Esta unidade amosa como se representa graficamente a duración nunha partitura. A partir das figuras, o alumnado aprenderá a diferenciar os conceptos de pulso, de compás, e de tempo musical. | 15 | 10 | X | | |
| 4 | Calidades do son: a intensidade | Neste unidade preséntanse os elementos da linguaxe que utilizamos para designar a intensidade nas obras musicais, entre outros, a dinámica, os matices e os reguladores. Ademais, farase fincapé nas consecuencias da contaminación acústica. | 10 | 6 | | X | |
| 5 | Calidades do son: o timbre | Afondarase no timbre musical a través do achegamento á voz humana (forma de produción e clasificación) e os instrumentos musicais (organoloxía e clasificación). | 15 | 8 | | X | |
| 6 | A organización do son | Esta unidade aúna parte dos contidos aprendidos ao longo das unidades 1-5. O alumnado descubrirá como a combinación de varios parámetros estudados conforman a melodía e a textura musical. | 10 | 8 | | X | |
| 7 | A estrutura da música: a forma musical | Neste unidade, preséntase o concepto de forma musical a través de exemplos sinxelos onde o alumnado poderá apreciar a "forma" dalgunhas pezas musicais. | 10 | 10 | | | X |
| 8 | O contido e a función da música: o xénero musical | Como colofón final do curso, o concepto de xénero musical axudará ao alumnado a entender as diferentes clasificacións que se poden facer da música segundo a función, o público e o contido. | 10 | 8 | | | X |

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

| UD | Título da UD | Duración |
|----|-------------------------|----------|
| 1 | O son: calidades do son | 10 |

| Craterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|-------------------------|------------------------|----|---|
| | | | |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|---|-----------|----------|
| CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento. | Relacionar diferentes pezas musicais coa calidade do son que máis prevaleza. | PE | 50 |
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Explicar o proceso de audición no ser humano. | | |
| CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal. | Integrar o silencio como parte fundamental da práctica instrumental. | TI | 50 |
| CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais. | Recoñecer as notas sen liñas adicionais, as figuras, a clave de sol, a dobre barra, o pentagrama nunha partitura sinxela. | | |
| CA2.6 - Planificar e desenvolver, con creatividade, propostas artístico-musicais, tanto individuais coma colaborativas, empregando medios musicais e dancísticos, así como ferramentas analóxicas e dixitais, con actitude inclusiva e cohesionadora. | Experimentar co Laboratorio musical de Chrome | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - O silencio, o son, o ruído e a escoita activa. Sensibilidade ante a polución sonora e a creación de ambientes saudables de escoita. - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais e non convencionais, lectura e escritura musical. |

| UD | Título da UD | Duración |
|-----------|----------------------------|-----------------|
| 2 | Calidades do son: a altura | 10 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|--------------------------------|-------------------------------|-----------|----------|
|--------------------------------|-------------------------------|-----------|----------|

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|--|---|-----------|----------|
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Recoñecer os seguintes elementos nunha partitura: pentagrama, clave de sol, notas musicais en clave de sol en 2ª liña (liñas adicionais: Sol, La, Si, Do, -La' Si' Do"), intervalos, escala ascendente/descendente de Do M y alteracións (sostido, bemol e becado). | PE | 50 |
| CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais. | Ler e executar coa destreza esixida neste curso os exercicios e partituras de percusión corporal, movemento, pequena percusión ou lectura traballados durante as sesións desta unidade. | | |
| CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal. | Respectar as producións dos compañeiros e gardar silencio nos momentos nos que os demais estean formulando dúbidas ou executando o seu papel no conxunto, intervindo cando o profesorado o indique. | TI | 50 |
| CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas. | Realizar as propostas de práctica vocal, rítmica e/ou instrumental. | | |
| CA2.2 - Expresar ideas, sentimentos e emocións en actividades pautadas de improvisación, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos. | Experimentar co Laboratorio musical de Chrome | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais e non convencionais, lectura e escritura musical. - Coñecemento práctico da linguaxe musical como instrumento efectivo nas actividades de creación e interpretación: lectura rítmica e melódica en clave de sol, claves, células rítmicas básicas nos compases simples e compostos. Signos que modifican a duración. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal, individual ou grupal, de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas de interpretación. - Ferramentas dixitais para a creación musical: manexo de secuenciadores e editores de partituras. |

| UD | Título da UD | Duración |
|----|------------------------------|----------|
| 3 | Calidades do son: a duración | 10 |

| Craterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|---|----|----|
| CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento. | Identificar os seguintes elementos: figuras, silencios, compases (binario, ternario e cuaternario), signos de prolongación e termos do "tempo" musical. | PE | 50 |
| CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais. | Expresar cun vocabulario axeitado ideas, emocións e opinións sobre as diferentes audicións da unidade. | | |
| CA2.2 - Expresar ideas, sentimentos e emocións en actividades pautadas de improvisación, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos. | Redactar un comentario/debuxo sobre que lle inspira a música. | | |
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Interpretar de forma autónoma os seguintes ritmos: redonda, branca, negra, corchea, semicorchea, e as súas combinacións nos compases de dous por catro, tres por catro e catro por catro. | TI | 50 |
| CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas. | Respectar a dinámica de actuación establecida para a práctica instrumental. | | |
| CA3.1 - Valorar a importancia do noso patrimonio musical e dancístico tradicional e popular, así como o doutras culturas musicais do mundo, sendo consciente da súa relevancia e influencia na evolución da música ata a actualidade. | Respectar as intervencións das compañeiras/os e a profesora. | | |
| CA3.4 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubriendo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional, usando medios audiovisuais e tecnoloxías dixitais. | Participar nas prácticas musicais propostas. | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|---|
| - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. |

| Contidos |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal, individual ou grupal, de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - A voz e os instrumentos: clasificación xeral por familias e características. Principais agrupacións musicais. |

| UD | Título da UD | Duración |
|----|---------------------------------|----------|
| 4 | Calidades do son: a intensidade | 6 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|--|----|----|
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Identificar os diferentes matices nunha partitura e nunha audición. | PE | 50 |
| CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal. | Realizar un comentario sobre a importancia do silencio e as consecuencias da contaminación acústica | | |
| CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais. | Explicar cun vocabulario axeitado as ideas, sentimentos e emocións suxeridos polas obras e exercicios traballados nesta unidade. | TI | 50 |
| CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais. | Interpretar as figuras e as notas das partituras propostas. | | |
| CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e aprendizaxe, así como mostrando iniciativa nos procesos creativos e interpretativos. | Comportarse axeitadamente na páctica instrumental: seguimento das dinámicas de actuación, respecto polas diferentes intervencións das compañeiras/as | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|----------|
|----------|

| Contidos |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - O silencio, o son, o ruído e a escoita activa. Sensibilidade ante a polución sonora e a creación de ambientes saudables de escoita. - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Texturas monofónicas e polifónicas, melodía acompañada. Formas musicais: motivo, frase, formas binarias, ternarias, forma rondó, formas musicais da canción popular urbana. - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais e non convencionais, lectura e escritura musical. - Coñecemento práctico da linguaxe musical como instrumento efectivo nas actividades de creación e interpretación: lectura rítmica e melódica en clave de sol, claves, células rítmicas básicas nos compases simples e compostos. Signos que modifican a duración. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. |

| UD | Título da UD | Duración |
|----|----------------------------|----------|
| 5 | Calidades do son: o timbre | 8 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|--|----|----|
| CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais. | Explicar a clasificación das voces e dos instrumentos musicais. | PE | 50 |
| CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais. | Identificar os elementos básicos da linguaxe musical estudados ata esta unidade. | | |
| CA3.2 - Identificar as características e os elementos técnicos de propostas musicais da nosa cultura e doutras, analizando os aspectos comúns e as diferenzas entre elas. | Identificar visual e auditivamente os distintos tipos de voz e instrumentos, así como as diferentes agrupacións estudadas. | | |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|--|---|-----------|----------|
| CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e aprendizaxe, así como mostrando iniciativa nos procesos creativos e interpretativos. | Interpretar de forma individual e grupal as pezas propostas seguindo as consignas establecidas. | TI | 50 |
| CA2.5 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración e o respecto cara aos demais. | Respectar a dinámica de actuación na práctica instrumental | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal, individual ou grupal, de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas de interpretación. - A voz e os instrumentos: clasificación xeral por familias e características. Principais agrupacións musicais. |

| UD | Título da UD | Duración |
|-----------|-----------------------|-----------------|
| 6 | A organización do son | 8 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|---|-----------|----------|
| CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento. | Identificar os seguintes elementos nunha partitura: acento, figura irregular, síncopa e nota a contratempo, as texturas musicais e as cadencias. | PE | 50 |
| CA3.2 - Identificar as características e os elementos técnicos de propostas musicais da nosa cultura e doutras, analizando os aspectos comúns e as diferenzas entre elas. | Identificar o deseño melódico de diferentes extractos musicais, así como a tónica, subdominante e dominante dunha melodía, e formar os acordes de I, IV e V a partir dunha escala dada. | | |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|--|--|-----------|----------|
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Acompañar ritmicamente pezas musicais propostas na unidade | TI | 50 |
| CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e aprendizaxe, así como mostrando iniciativa nos procesos creativos e interpretativos. | Respectar as normas establecidas para a interpretación. | | |
| CA2.7 - Interpretar e crear a través da voz, do corpo ou dos instrumentos, de maneira individual ou en grupo, diferentes pezas musicais, escénicas e dancísticas con elementos propios da cultura galega. | Compoñer unha peza con letra en galego. | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|---|
| <ul style="list-style-type: none"> - Texturas monofónicas e polifónicas, melodía acompañada. Formas musicais: motivo, frase, formas binarias, ternarias, forma rondó, formas musicais da canción popular urbana. - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. - Ferramentas dixitais para a creación musical: manexo de secuenciadores e editores de partituras. - Músicas populares, urbanas e contemporáneas: análise, interpretación e creación dun proxecto propio baseado nos estilos estudados. |

| UD | Título da UD | Duración |
|-----------|--|-----------------|
| 7 | A estrutura da música: a forma musical | 10 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|--|-----------|----------|
| CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical. | Recoñece os aspectos básicos da linguaxe musical nunha partitura | PE | 50 |
| CA3.2 - Identificar as características e os elementos técnicos de propostas musicais da nosa cultura e doutras, analizando os aspectos comúns e as diferenzas entre elas. | Identificar os seguintes elementos nunha partitura: motivo, frase, cadencia. | | |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|--|---|-----------|----------|
| CA3.5 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto. | Identificar os recursos para a "construcción" musical dunha peza: repetición, secuencia, variación, desenvolvemento, contraste. | | |
| CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas. | Participación nas prácticas musicais propostas respectando as dinámicas establecidas no ensaios. | TI | 50 |
| CA2.5 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración e o respecto cara aos demais. | Participación nas prácticas musicais propostas respectando as dinámicas establecidas no ensaios. | | |
| CA2.7 - Interpretar e crear a través da voz, do corpo ou dos instrumentos, de maneira individual ou en grupo, diferentes pezas musicais, escénicas e dancísticas con elementos propios da cultura galega. | Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas cos elementos estudados nesta unidade. | | |
| CA3.1 - Valorar a importancia do noso patrimonio musical e dancístico tradicional e popular, así como o doutras culturas musicais do mundo, sendo consciente da súa relevancia e influencia na evolución da música ata a actualidade. | Interpretar con corrección unha das pezas propostas na unidade. | | |
| CA3.6 - Utilizar as características e os elementos propios da cultura musical galega como base para crear diferentes composicións musicais, escénicas e/ou dancísticas executadas a través da voz, do corpo ou dos instrumentos. | Compoñer unha peza en grupo que inclúa unha pequena coreografía | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Texturas monofónicas e polifónicas, melodía acompañada. Formas musicais: motivo, frase, formas binarias, ternarias, forma rondó, formas musicais da canción popular urbana. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal, individual ou grupal, de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - A música en Galicia: instrumentos, formas tradicionais, danzas e xéneros tradicionais, populares e urbanos. Análise, interpretación e creación. |

| UD | Título da UD | Duración |
|-----------|---|-----------------|
| 8 | O contido e a función da música: o xénero musical | 8 |

| Criterios de avaliación | Mínimos de consecución | IA | % |
|---|--|-----------|----------|
| CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento. | Redactar un comentario que amose a aplicación dos contidos estudados. | PE | 50 |
| CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais. | Redactar un comentario que amose a aplicación dos contidos estudados. | | |
| CA3.2 - Identificar as características e os elementos técnicos de propostas musicais da nosa cultura e doutras, analizando os aspectos comúns e as diferenzas entre elas. | Identificar auditivamente os distintos xéneros musicais estudados dende as categorías de función, público e contido. | | |
| CA2.6 - Planificar e desenvolver, con creatividade, propostas artístico-musicais, tanto individuais coma colaborativas, empregando medios musicais e dancísticos, así como ferramentas analóxicas e dixitais, con actitude inclusiva e cohesionadora. | Participar na organización e no desenvolvemento das actividades propostas | TI | 50 |
| CA3.1 - Valorar a importancia do noso patrimonio musical e dancístico tradicional e popular, así como o doutras culturas musicais do mundo, sendo consciente da súa relevancia e influencia na evolución da música ata a actualidade. | Expoñer ideas sobre as músicas e danzas tradicionais e populares do noso patrimonio e doutras culturas do mundo, recoñecendo a influencia de certos ritmos tradicionais nas músicas actuais. | | |
| CA3.3 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, das diferentes culturas estudadas, valorando e mantendo unha actitude de respecto cara ao patrimonio artístico das diferentes culturas que conforman o mundo. | Interpretar instrumental ou vocalmente con corrección, de maneira individual e grupal, as pezas propostas nesta unidade. | | |

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

| Contidos |
|--|
| <ul style="list-style-type: none"> - Ferramentas dixitais para a recepción musical: diferentes soportes audiovisuais. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Técnicas de improvisación guiada e libre. - As músicas tradicionais en España e a súa diversidade cultural: instrumentos, cancións, danzas e bailes. Estudo das súas características e interpretación. - Tradicións musicais e dancísticas doutras culturas do mundo: características e funcións. Instrumentos, cancións, danzas e bailes en África, Asia, América, Europa e Oceanía. - O son e a música nos medios audiovisuais e as tecnoloxías dixitais. |

4.1. Concrecións metodolóxicas

Por unha banda, a materia utiliza parte da metodoloxía práctica para os aspectos relacionados coa práctica instrumental/vocal ou a escoita e a apreciación de diferentes estéticas artísticas. Por outra banda, existen contidos de conceptualización e contextualización histórica onde é preciso facer uso da clase maxistral. Ademais:

·Promoverase a interacción en gran grupo e pequenos grupos para a realización de prácticas e tarefas diversas, que potenciarán a autonomía, responsabilidade, disciplina, colaboración, autoestima do alumnado.

·Nas diversas unidades, afondarase entre a relación da Música e outras materias.

·Utilizaranse distintos tipos de actividades segundo a natureza das unidades: introdutorias ou de presentación, actividades de motivación ou descubrimento, de desenvolvemento e consolidación, de avaliación, de reforzo e recuperación, e de ampliación dos contidos, nos casos que sexa necesario.

En definitiva os principios metodolóxicos nos que se basea esta programación como son a práctica e a motivación, a interrelación entre contidos e materias, a aprendizaxe significativa e funcional, a creatividade, a atención personalizada, a actitude analítica e a socialización.

4.2. Materiais e recursos didácticos

| Denominación |
|--------------|
|--------------|

AULA

Instrumentos musicais da aula.

Aula virtual: todos os recursos e actividades que pon á disposición a aula virtual do centro.

Programas de edición de partituras e audio.

Material do Repositorio Abalar que se pode descargar e utilizar na Aula Virtual.

Fondos documentais, sonoros e visuais da biblioteca do centro.

O ALUMNADO deberá traer este material a las dos sesiones semanales:

·Libro de texto: Música I. Alicia Rodríguez Blanco. Editorial Editex. ISBN: 978-84-1321-832-8.

·Libreta DIN A4. Un plástico con velcro/botón. Dos bolígrafos (azules/negros). Un lápiz y una goma de borrar.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial no 2º curso de ESO ten por obxecto averiguar os coñecementos musicais previos que aprendeu e lembra o alumnado do curso anterior. Estruturase en dúas partes:

1. Unha proba escrita. Avaliarase a capacidade de comprensión e síntese do alumnado, así como a caligrafía, ortografía e capacidade de expresión escrita.

2. Práctica instrumental en pequenos grupos e gran grupo. A través da observación directa e unha rúbrica, valorarase se o alumnado coñece os elementos básicos dunha partitura musical e a súa interpretación práctica.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

| Unidade didáctica | UD 1 | UD 2 | UD 3 | UD 4 | UD 5 | UD 6 | UD 7 | UD 8 | Total |
|-----------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
| Peso UD/ Tipo Ins. | 15 | 15 | 15 | 10 | 15 | 10 | 10 | 10 | 100 |
| Proba escrita | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 |
| Táboa de indicadores | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 | 50 |

Crterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E RECUPERACIÓN

A nota mínima para aprobar a materia é un 5 en cada trimestre. A nota da avaliación final obtense tras realizar a media aritmética das notas da 1.^a, 2.^a e 3.^a avaliación.

A nota de cada avaliación parcial obtense trala ponderación dos seguintes aspectos:

- **PROBAS ESCRITAS.** Un 40% provirá das probas/actividades escritas dos contidos trimestrais (exames, proxectos, tarefas na aula virtual). Como mínimo se realizará unha proba baseada nos obxectivos e contidos das unidades didácticas abordadas durante o trimestre. No caso de haber varias, ponderarase cada unha delas segundo a súa importancia.

Tamén pode darse o caso de que un proxecto escrito deba expoñerse oralmente. Esta parte avaliarase mediante unha rúbrica de corrección.

A profesora corraxirá as probas escritas e outorgará unha nota numérica.

- **TAREFAS ESCRITAS NA LIBRETA.** Un 10% provirá das tarefas realizadas na libreta (apuntamentos, exercicios de clase ou para casa, redaccións, comentarios de audicións, etc.). Corrixirase a través da "rúbrica de corrección de libreta", que conterá os seguintes ítems: estar coidada e ser facilmente identificable; os contidos deben ser lexibles respectando as normas de ortografía; é preciso que conteña a data de cada anotación e a unidade na que se está a traballar; deben poder diferenciarse os títulos, subtítulos do corpo de texto valorarase positivamente os apuntamentos de xeito voluntario.

Os materiais entregados pola profesora (resumos, partituras, fichas) deberán estar recollidos no sobre de plástico (identificado co nome e materia), cada folla con data e nome, e organizados cronoloxicamente.

Todo este material debe estar a disposición da profesora.

O esquecemento de máis de un día por trimestre dos materiais (libro-libreta con plástico) implica unha nota negativa (-0,1 p.)

- **A PRÁCTICA INSTRUMENTAL:** 40% da nota da avaliación. Avaliarase mediante táboas de indicadores e/ou rúbricas. Teranse en conta as seguintes categorías: precisión rítmica, melódica, harmónica, calidade do son, concentración, interpretación grupal, entre outros posibles aspectos.

En xeral, practicarase en gran grupo, pero tamén se realizarán prácticas en pequenos grupos ou individualmente.

- **A ACTITUDE:** 10% da nota da avaliación. Valoraranse aspectos tales como a participación activa do alumnado nas tarefas propostas escritas/prácticas, a forma de dirixirse e tratar ás compañeiras/compañeiros e a profesora, se pregunta e sinte curiosidade por aprender, a puntualidade, realiza propostas de actividades ou ideas para realizar na aula na casa de forma voluntaria (cada proposta desde +0,1 ata 1 punto), a participación nos concertos programados.

Os aspectos negativos de actitude contarán como (-0,1 ata -1 punto).

Este apartado forma parte dos obxectivos mínimos para superar a materia. Avaliarase mediante táboas de indicadores e/ou rúbricas.

Crterios de recuperación:

O alumnado que acade unha cualificación inferior a 5 na 1.^a, 2.^a e/ou 3.^a avaliación realizará unha proba no 3.^a trimestre de contidos e obxectivos mínimos. Consistirá nunha proba de tipo escrito para os contidos teóricos, e/ou unha proba de tipo práctico para os contidos prácticos, que terá en conta os criterios de avaliación non superados polo/a discente.

-**CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN** das actividades dos contidos teóricos e prácticos:

A nota acadada nestas probas non poderá ser superior a 6, posto que se trata, como xa se dixo no parágrafo anterior, dunha proba de mínimos. Posteriormente, procederase a realizar a media ponderada para acadar a nota da

avaliación final.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Non se da esta situación en 2.º da ESO.

6. Medidas de atención á diversidade

Prestarase especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo. Ofreceranse diferentes formas de organización dos espazos e tempos da clase, e metodoloxías variadas que permitan a todo o alumnado seguir as explicacións e actividades propostas. O obxectivo fundamental é asegurar a normalización, inclusión e non discriminación deste alumnado coa fin de que poida acceder a unha educación de calidade con igualdade de condicións. Para garantir un apoio adecuado a este alumnado é fundamental establecer canles de colaboración entre o diverso profesorado que intervéñen na súa educación, e organizar os recursos persoais e materiais do centro coa fin de desenvolver actividades encamiñadas á inserción e promoción. Poderanse realizar adaptacións curriculares e organizativas ofrecendo entre outros, programas de reforzo ademais de medidas de apoio personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo, e para aqueles que permanezan un ano máis no mesmo curso, coa fin de permitir a todo o alumnado o desenvolvemento das competencias clave previsto no perfil de saída e a consecución dos obxectivos xerais da educación secundaria obrigatoria, así como alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais.

7.1. Concreción dos elementos transversais

| | UD 1 | UD 2 | UD 3 | UD 4 | UD 5 | UD 6 | UD 7 | UD 8 |
|---|------|------|------|------|------|------|------|------|
| ET.1 - Comprensión lectora | X | | X | | X | X | | |
| ET.2 - Creatividade | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.3 - Autonomía | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.4 - Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.5 - Igualdade entre sexos | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.6 - Consumo responsable: fomento do espírito crítico | | X | X | | X | | X | X |
| ET.7 - Respeto mutuo: educación emocional e en valores | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.8 - Expresión oral e escrita | X | X | X | X | X | X | X | X |
| ET.9 - Competencia dixital e comunicación audiovisual | | | | | | | X | X |

Observacións:

- Comprensión lectora: traballárase principalmente través dos textos para aprender os contidos teóricos.
- Creatividade: traballárase a través da composición de exercicios e pezas propias de percusión corporal, uso de tecnoloxías, creación de letras, improvisación...
- Autonomía: traballárase a través das actividades de improvisación, creación de contidos e proxectos propios tanto a nivel individual como grupal.
- Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial: actividades que implican creación de proxectos grupais.
- Igualdade entre sexos: inclusión nos contidos históricos da casuística especial na historia das músicas a través de diferentes casos de estudo: Hildegard von Bingen, Fanny Mendelssohn e Elizabeth Maconchy.
- Consumo responsable: fomento do espírito crítico. A través da comprensión dos elementos que conforman a música e dos distintos estilos e xéneros musicais o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo musical responsable
- Respecto mutuo: educación emocional e en valores. Actividades musicais grupais nas que é primordial respectar as producións musicais dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un son de conxunto.
- Expresión oral e escrita: a través da redacción de textos explicativos e traballos de exposición oral como por exemplo explicar os parámetros que conforman o son, a forma dunha canción, a importancia do silencio na nosa saúde e nas nosas vidas, etc.
- Competencia dixital e comunicación audiovisual: a través da creación de músicas con ferramentas dixitais e de eventos musicais que engloben non so música e danza, senón tamén propostas audiovisuais que as acompañen.

7.2. Actividades complementarias

| Actividade | Descrición | 1º trim. | 2º trim. | 3º trim. |
|---|--|----------|----------|----------|
| Actuacións públicas en Nadal ou final de curso | As pezas musicais traballadas ao longo do curso execútanse en público en Nadal ou a final de curso, buscando outro centro de referencia para facer unha actuación conxunta nalgún auditorio da zona. | X | | |
| Asistencia como público a un concerto didáctico | Propiciárase a asistencia do grupo a un concerto didáctico, para poñer en práctica as normas de comportamento aprendidas na clase, así como vivir a experiencia de escoitar música en directo. | | X | X |
| Participación no festival Musiqueando | Festival musical no que participan distintos centros de todo o país, con concertos escolares na rúa e actividades en rede. | | | X |

Observacións:

O Departamento de Música do IES Gregorio Fernández entende a importancia da realización de actividades complementarias e/ou extraescolares para a formación global do alumnado. Por todo isto, algunhas das actividades propostas inténtanse vincular cos diferente departamentos do centro e, tamén, con outros proxectos que se leven a cabo ao longo do curso escolar, como por exemplo os relacionados coa Biblioteca Fiz Vergara Vilariño.

O Departamento de Música está pendente da oferta artístico-musical, e polo tanto, tamén das datas e horarios, promovida polas seguintes institucións:

- Asistencia aos concertos didácticos organizados polo Auditorio de Galicia en Santiago de Compostela ou os ofertados polo Concello da Coruña en colaboración coa OSG.
- Asistencia a concertos de divulgación musical ou de interese didáctico en Lugo.
- Concerto didáctico de órgano en Celanova, que ademais pode incluír outras visitas como do Castro, ou á Casa dos Escritores.
- As saídas culturais promovidas polo Concello de Sarria.
- Calquera outro tipo de actividade artístico-musical promovido na Comunidade de Galicia que incentive o interese musical no alumnado tales como por exemplo:
 - Visitas a un estudo de televisión, ou na súa falta, a un estudo de gravación ou un radiofónico.
 - Exposicións que xurdan ao longo do curso e que poidan resultar de interese para a materia.
 - Tamén sería posible aproveitar outras saídas de tipo histórico cultural para explicar relacións posibles coa etapa musical estudada. (Por exemplo, a polifonía do século XII en Santiago de Compostela).
 - Realización de concertos nalgunhas das datas sinaladas do centro.
 - Realización de microconcertos nos recreo na biblioteca.

Finalmente, cabe salientar que o alumnado, que non cumpra as normas de convivencia na aula e/ou non centro, non será levado a ditas actividades.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

| Indicadores de logro |
|--|
| Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico |
| Ben ou acadado, Mal ou Non acadado, Regular ou Mellorable |
| Metodoloxía empregada |
| Ben ou acadado, Mal ou Non acadado, Regular ou Mellorable |
| Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos |
| Ben ou acadado, Mal ou Non acadado, Regular ou Mellorable |
| Medidas de atención á diversidade |
| Ben ou acadado, Mal ou Non acadado, Regular ou Mellorable |
| Clima de traballo na aula |
| Ben ou acadado, Mal ou Non acadado, Regular ou Mellorable |

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas. A posta en práctica de dita programación é o que nos permite melloralas, recollendo a través dos procedementos de avaliación da

propia programación e da práctica docente, a información necesaria para reformala. O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro do Departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento da mesma, que debería incluír unha valoración/avaliación dos estudantes, do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, que pode realizarse a través dun cuestionario ou unha entrevista con cada alumno a final e curso. Os aspectos para avaliar a propia programación e a práctica docente mediante rúbrica son os seguintes:

- Comprobación dos obxectivos propostos: se estes se adaptan ao curso correspondente, se se poden acadar coas unidades propostas, a porcentaxe de alumnado que consegue ditos obxectivos, etc.
- Idoneidade das unidades didácticas propostas: se hai correlación entre obxectivos, contidos e criterios de cualificación nestas, a corrección da temporalización, e se contribúen realmente a acadar as competencias clave.
- Utilidade materiais didácticos empregados: comprobar se o alumnado os entende, se son variados, se están adaptados para o alumnado con necesidades educativas específicas e de apoio educativo, se inclúen TIC, etc.
- Valoración dos criterios e instrumentos de avaliación e cualificación: se son útiles e precisos ou se os instrumentos de avaliación inclúen métodos cualitativo e cuantitativos.
- Grao de implicación dos estudantes no proceso de ensino-aprendizaxe: coñecen os obxectivos propostos, coñecen os criterios de avaliación e cualificación, etc.
- Tido en conta o anterior, elaboración de propostas de mellora.

Os aspectos anteriores avalíaranse mediante os indicadores ben ou acadado, mal ou non acadado e regular ou mellorable no caso de que sexa acadado pero que se poida revisar e mellorar.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para o seguimento da programación utilízase unha táboa de indicadores considerando a avaliación dos aspectos expostos no punto anterior: "avaliación do proceso de ensino e práctica docente" , valorando para cada un deses aspectos o grao de consecución e facendo propostas de mellora naqueles puntos que se observen carencias. Así o procedemento de seguimento e avaliación da programación e da práctica docente farase mediante táboas de indicadores.

A partir da análise dos datos extraídos destes procedementos de seguimento faranse as propostas de mellora. Dito seguimento realizarase anualmente sempre e cando, non se observe a necesidade antes. Os cambios introducidos na programación realizaranse a través da aplicación PROENS ao final de curso de cara ao ano seguinte.

9. Outros apartados